

BÀI: SẦU RIÊNG
CÁU TẠO MỘT BÀI VĂN MIÊU TẢ CÂY CỎ. MỞ RỘNG VỐN TỪ: CÁI ĐẸP
VIẾT ĐOẠN VĂN

I. Đọc hiểu:

Sầu riêng

Sầu riêng là loại trái quý của miền Nam. Hương vị nó hết sức đặc biệt, mùi thơm đậm, bay rất xa, lâu tan trong không khí. Còn hàng chục mét mới tới nơi để sầu riêng, hương đã ngào ngạt xông vào cánh mũi. Sầu riêng thơm mùi của mít chín quyện với hương bưởi, béo cái béo của trứng gà, ngọt cái vị của mật ong già hạn. Hương vị quyến rũ đến kì lạ.

Hoa sầu riêng trổ vào cuối năm. Gió đưa hương thơm ngát như hương cau, hương bưởi tỏa khắp khu vườn. Hoa đậu từng chùm, màu trắng ngà. Cánh hoa nhỏ như vảy cá, hao hao giống cánh sen con, lác đác vài nhụy, li ti giữa những cánh hoa. Mỗi cuống hoa ra một trái. Nhìn trái sầu riêng lủng lẳng dưới cành trông giống những tổ kiến. Mùa trái rộ vào tháng tư, tháng năm ta.

Đứng ngắm cây sầu riêng, tôi cứ nghĩ mãi về cái dáng cây kì lạ này. Thân nó khẳng khiu, cao vút, cành ngang thẳng đuột, thiếu cái dáng cong, dáng nghiêng, chiều quần, chiều lượn của cây xoài, cây nhãn. Lá nhỏ xanh vàng, hơi khép lại, tưởng như lá héo. Vậy mà khi trái chín, hương tỏa ngào ngạt, vị ngọt đến đam mê.

MAI VĂN TẠO

Chú thích:

- Mật ong già hạn: mật ong để lâu hơn thời hạn thu hoạch.
- Hoa đậu từng chùm: hoa mọc thành từng chùm.
- Hao hao giống: hơi hơi giống.
- Mùa trái rộ: thời gian cây nhiều quả nhất.
- Đam mê: ham thích quá mức.

Câu 1: Sầu riêng là đặc sản của vùng nào?

Câu 2: Dựa vào bài văn này, hãy miêu tả những nét đặc sắc của:

- a) Hoa sầu riêng
- b) Quả sầu riêng
- c) Dáng cây sầu riêng

Câu 3: Tìm những câu văn thể hiện tình cảm của tác giả đối với cây sầu riêng.

Câu 4: Nội dung của bài đọc

II. Tập làm văn

1. Đọc các bài đã cho và nhận xét về cách miêu tả của tác giả:

HOA SẦU ĐÂU

Vào khoảng cuối tháng ba, các cây sầu đâu ở vùng quê Bắc Bộ đâm hoa và người ta thấy hoa sầu đâu nở như cười. Hoa nhỏ bè, lấm tấm mấy chấm đen nở từng chùm, đu đưa như đu đưa vờng mỗi khi có gió. Cứ đến tháng ba, nhớ đến sầu đâu là tôi cảm thấy thoang thoảng đâu đây một mùi thơm mát mẽ, dịu dàng, mát mẽ còn hơn cả hương cau, mà dịu dàng có khi hơn cả mùi thơm hoa mộc. Mùi thơm huyền diệu đó hòa với mùi của đất ruộng cây vỡ ra, mùi đậu đã già mà người nông phu hái về phơi nắng, mùi mạ đã lên sớm xanh màu hoa lí, mùi khoai sắn, mùi rau cần ở các ruộng xâm xấp nước đưa lên... Bao nhiêu thứ đó, bấy nhiêu thương yêu, khiến người ta cảm thấy như ngây ngất như say say một thứ men gì.

Theo Vũ Bằng

HOA MAI VÀNG

Hoa mai cũng có năm cánh như hoa đào, nhưng cánh hoa mai to hơn cánh hoa đào một chút. Những nụ mai không phô hồng mà ngời xanh màu ngọc bích. Sắp nở, nụ mai mới phô vàng. Khi nở, cánh hoa mai xòe ra mịn màng như lụa. Những cánh hoa ánh lên một sắc vàng muốt, mượt mà. Một mùi thơm lừng như nếp hương phảng phất bay ra. Hoa mai trở từng chùm thưa thớt, không đơm đặc như hoa đào. Nhưng cành mai uyển chuyển hơn cành đào. Vì thế, khi cành mai rung rinh cười với gió xuân, ta liên tưởng đến hình ảnh một đàn bướm vàng rập rờn bay lượn.

Theo “Mùa xuân và phong tục Việt Nam”

QUẢ CÀ CHUA

Đêm huyền diệu đã rủ hoa cà chua lặn theo vòng thời gian chuyển vận. Hoa biến đi để cây tạo ra những chùm quả nồn chung màu với cây với lá.

Cà chua ra quả, sum sê, chi chít, quả lớn quả bé vui mắt như đàn gà mẹ đông con. Quả một, quả chùm, quả sinh đôi, quả chùm ba, chùm bốn. Quả ở thân, quả leo nghịch ngợm lên ngọn và làm ỏe cả những nhánh to nhất.

Nắng đến tạo vị thơm vị mát tụ dần trong quả. Mỗi quả cà chua chín là một mặt trời nhỏ hiển dụ. Cà chua thấp đèn lồng trong lùm cây nhỏ bé, gọi người đến hái. Màu đỏ là màu nhận ra sớm nhất. Những quả cà chua đầu mùa gieo sự náo nức cho mọi người.

Theo Ngô Văn Phú

TRÁI VẢI TIẾN VUA

Trái vải tiến vua chỉ nhìn hơn cái chén hạt mít dùng để pha trà tàu một chút. Vỏ của nó không đỏ mà ửng một màu nâu, nhẵn lì chứ không có gai gồ ghề. Khi bóc vỏ ra rồi thì không có nước tèm lem, mà hột thì chỉ nhỏ bằng đầu ngón tay út. Cùi vải dày như cùi dừa nhưng không trắng bạch mà trắng ngà. Đặt lên lưỡi, cắn một miếng thì nước chan hòa, ngọt sất, nhai thì mềm mà lại giòn, nhai khe khẽ thì chính tai mình thấy như sấm sột.

Theo Vũ Bằng

Nhận xét:

a) Bài Hoa sầu đâu

Ở đoạn văn này, Vũ Bằng đã tả hoa sầu đâu theo các trình tự nào?

Tác giả quan sát bằng những giác quan nào?

b) Bài Hoa mai vàng

Tác giả đã sử dụng biện pháp gì chủ yếu trong bài để bài viết giàu hình ảnh hơn?

Tác giả quan sát bằng những giác quan nào?

c) Bài Quả cà chua

Ở bài này tác giả miêu tả quả cà chua theo trình tự nào?

Tác giả quan sát bằng những giác quan nào?

d) Bài Trái vải tiến vua

Tác giả sử dụng biện pháp tu từ nào trong bài để làm đoạn văn hay hơn?

Tác giả quan sát bằng những giác quan nào?

2. Viết một đoạn văn ngắn tả một loại quả hoặc cây mà em thích

3. Dựa vào mẫu đã cho và sự hiểu biết của mình, em tìm những từ biểu đạt những vẻ đẹp ấy.

a) Vẻ đẹp bên ngoài của con người:

b) Vẻ đẹp bên trong của con người:

4. Tìm các từ:

a) Chỉ dùng để thể hiện vẻ đẹp của thiên nhiên, cảnh vật.

b) Dùng để thể hiện vẻ đẹp của thiên nhiên, cảnh vật, con người.

5. Đặt 5 câu với một từ vừa tìm được ở bài tập 1, 2:

6. Điền các thành ngữ hoặc cụm từ ở cột A vào những chỗ thích hợp ở cột B

A	B
Đẹp người, đẹp nết	..., em mỉm cười chào mọi người.
Mặt tươi như hoa	Ai cũng khen chị Ba
Chữ như gà bới	Ai viết câu thả chắt chắt

7. Chọn nghĩa thích hợp với mỗi tục ngữ sau:

Phẩm chất quý hơn vẻ đẹp bên ngoài	Tốt gỗ hơn tốt nước sơn
	Người thanh tiếng nói cũng thanh Chuông kêu cũng đánh bên thành cũng kêu
Hình thức thường thống nhất với nội dung	Cái nết đánh chết cái đẹp
	Trông mặt mà bắt hình dong Con lợn có béo thì lòng mới ngon

8. Nêu một trường hợp có thể sử dụng một trong những câu tục ngữ nói trên

9. Tìm các từ miêu tả mức độ cao của cái đẹp.

10. Đặt câu với một số từ vừa tìm được ở trên.